

**В. А. Клименко, Ю. В. Карпушенко, О. С. Кожина, Л. М. Адарюкова,
О. В. Сороколат, О. В. Давиденко**
**ДИНАМІКА СИМПТОМАТИЧНИХ ПРОЯВІВ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ
У ДІТЕЙ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

*Харківський національний медичний університет
КЗОЗ «Обласна дитяча клінічна лікарня № 1», м. Харків*

Бронхіальна астма (БА) — найбільш розповсюджене хронічне гетерогенне запальне захворювання дихальної системи, що проявляється респіраторними симптомами. Дані офіційної статистики нижче у кілька разів у порівнянні з реальною розповсюдженістю хвороби. Для виявлення БА епідеміологічними методами у дітей та покращення ранньої діагностики з 1991 року ВОЗ впровадило International Study of Asthma and Allergy in Childhood (ISAAC). В Україні дослідження виконується з 1997 р., координатором проекту є проф. Огнев В.А. На теперішній час проводиться IV фаза ISAAC.

Мета дослідження — визначити сучасну поширеність респіраторних симптомів БА у дітей Харківської області за методикою ISAAC та проаналізувати динаміку з 1998 р.

Матеріали та методи

Протягом 2016–2017 навчального року за допомогою стандартизованих анкет ISAAC було опитано вибірково методом 6330 учнів. Взяли участь в програмі 6146 (97 %) школярів 8 районів Харківської області. Для порівняння результатів використані результати III фази дослідження ISAAC у Харківської області (Огнев В. А., 1998).

Результати

Анкетовано 3421 батьків дітей 6–7 років та 2725 дітей віком 13–14 років. Респіраторні скарги виявлені у 792 школярів — 12,8 %: серед дітей 6–7 років — 13,2 %, 13–14 років — 12,4 %. Анкета містить 8 питань стосовно симптоматичних проявів БА. Проаналізовано процент позитивних відповідей дітей 6–7 років — результати представлено за 2017 та 1998 рр. відповідно.

1. Наявність коли-небудь свистячого або хриплячого дихання («wheezing») в минулому (перше запитання анкети

ISAAC) виявлено у 10,3 % та 16,9 % дітей відповідно.

2. «Wheezing» протягом останніх 12 місяців спостерігався у 4,5 % та 3,3 %.

3. Більше трьох епізодів «wheezing» протягом останніх 12 місяців — у 0,4 % та 1,4 %.

4. Порушення сну від wheezing одна чи більше ночей на тиждень протягом останніх 12 місяців мало місце у 1,1 % та 1,1 %.

5. Мова обмежувалася хрипами протягом останніх 12 місяців — у 0,3 % та 1,2 %.

6. Наявність астми в анамнезі відмітили — 0,3 % та 2,9 %.

7. «Wheezing» у грудях під час або після фізичного навантаження протягом останніх 12 місяців було у 1,3 % та 4,7 %.

8. Сухий кашель вночі (не пов'язаний із застудою або запальними захворюваннями) за останні 12 місяців відмітили 5,5 % та 11,2 % дітей.

Проаналізовано процент позитивних відповідей на 8 запитань анкети ISAAC у дітей 13–14 років. Результати представлені по запитанням за 2017 та 1998 рр. відповідно: 1. 9,1 % та 19,5 %. 2. 3,3 % та 10,6 %. 3. 0,3 % та 1,5 %. 4. 1,1 % та 1,0 %. 5. 0,2 % та 2,1 %. 6. 0,7 % та 4,0 %. 7. 2,9 % та 18,2 %. 8. 4,7 % та 16,3 %.

Висновки

1. Сучасна поширеність симптоматичних проявів бронхіальної астми у дітей Харківської області становить 12,8 %: в молодшому шкільному віці — 13,2 %, в підлітковому віці — 12,4 %.

2. За останні 19 років розповсюдженість респіраторних симптомів знизилась в 1,6 рази серед дітей 6–7 років, в 2 рази — в підлітковому віці.

3. Відмічено низький рівень діагностики БА в регіоні (0,5 %).